

Udskriftsdato: 14. december 2025

KEN nr 9482 af 03/03/2008 (Historisk)

Svejsning i stål – ventilationsløsning – brug af autoriseret rådgiver

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Arbejdsmarkedets Ankenævn, j.nr.
5900202-07+5900203-07

Svejsning i stål – ventilationsløsning – brug af autoriseret rådgiver

Resumé

Arbejdstilsynet havde ved et tilsynsbesøg den 16. august 2005 konstateret, at virksomheden XX generelt anvendte højtryksudsugning, og at meget af røgen åbenlyst gik forbi denne udsugning og passerede de ansattes indåndingszone.

Arbejdstilsynet gav virksomheden XX påbud om at sikre at de ansatte ikke blev udsat for unødigt påvirkning fra svejserøg eller ozon gennem etablering og brug af effektiv ventilation i form af lavtryksudsugning ved alle svejseprocessor. Kun hvis det kunne godtgøres, at lavtryksudsugning konkret ikke effektivt kunne fjerne forureningen, kunne højtryksudsugning kombineret med egnet åndedrætsværn finde anvendelse. Arbejdstilsynet gav samtidig virksomheden påbud om at bruge en autoriseret rådgiver til løsning af arbejdsmiljøproblemet.

Virksomheden havde foreslået at arbejdsmiljøproblemet løstes ved at etablere højtryksudsugning direkte på svejsepistolen kombineret med åndedrætsværn.

Arbejdsmiljøklagenævnet stadfæstede Arbejdstilsynets afgørelse.

Arbejdsmiljøklagenævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved svejsning i stål dannedes svejserøg og ozon i sundhedsskadelige mængder. Påvirkningen kunne medføre nedsættelse af lungefunktion og kronisk bronkitis.

Arbejdsmiljøklagenævnet fandt, at anvendelse af åndedrætsværn i form af en »turbomaske« som udgangspunkt ikke kunne anvendes i stedet for lavtryksventilation.

Arbejdsmiljøklagenævnet lagde herved vægt på, at værnemidler kun skal anvendes, hvis arbejdet ikke kunne tilrettelægges på anden måde, der gjorde dette sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Åndedrætsværn kunne således alene anvendes i tilfælde, hvor lavtryksventilation ikke er mulig.

Arbejdsmiljøklagenævnet fandt ikke, at de ved tilsynsbesøget den 16. august 2006 beskrevne 4 arbejdspladser faldt ind under ovennævnte undtagelse.

Nævnet lagde herved vægt på hallens størrelse sammenholdt med de emner, som blev svejset ved de 4 arbejdspladser. Der var således ikke tale om store emner i form af kedler, store beholdere eller lignende, som umiddelbart vanskeliggjorde etablering af lavtryksudsugning.

For så vidt angik spørgsmålet om autoriseret rådgiver fandt nævnet, at der var tale om et alvorligt og komplekst arbejdsmiljøproblem, der automatisk udløste rådgiverpåbud, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Arbejdsmiljøklagenævnet har på møde den 26. februar 2008 behandlet Deres klage over Arbejdstilsynets afgørelse af 5. oktober 2006 over påbud om at XX skal sikre at de ansatte ikke udsættes for unødigt påvirkning fra svejserøg eller ozon gennem etablering og brug af effektiv ventilation i form af lavtryksudsugning ved alle svejseprocessor. Kun hvis det kan godtgøres, at lavtryksudsugning konkret ikke effektivt kan fjerne forureningen, kan højtryksudsugning kombineret med egnet åndedrætsværn finde anvendelse.

Arbejdsmiljøklagenævnet har endvidere behandlet Deres klage over Arbejdstilsynets afgørelse af 5. oktober 2006 over påbud om at XX skal bruge en autoriseret rådgiver til løsning af arbejdsmiljøproblemet.

Nævnet traf følgende

AFGØRELSE

Arbejdsmiljøklagenævnet er enig med Arbejdstilsynet i, at XX skal sikre at de ansatte ikke udsættes for unødigt påvirkning fra svejserøg eller ozon gennem etablering og brug af effektiv ventilation i form af lavtryksudsugning ved de svejseprocessor, hvor det er muligt. Kun hvis det kan godtgøres, at lavtryksudsugning konkret ikke effektivt kan fjerne forureningen, kan højtryksudsugning kombineret med egnet åndedrætsværn finde anvendelse.

Arbejdsmiljøklagenævnet skal præcisere, at de ved tilsynsbesøget den 16. august 2006 4 beskrevne arbejdspladser (arbejdsplads 12, arbejdsplads 32, arbejdsplads 33 og arbejdsplads 34) ikke falder ind under ovennævnte undtagelse om brug af højtryksventilation kombineret med åndedrætsværn.

Arbejdsmiljøklagenævnet er desuden enig med Arbejdstilsynet i, at xx skal bruge en autoriseret rådgiver til løsning af arbejdsmiljøproblemet.

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholder således Arbejdstilsynets afgørelse af 5. oktober 2006 med ovennævnte præcisering.

Tilbage melding på aftale med autoriseret rådgiver skal ske senest den 28. marts 2008.

Nævnets afgørelse skal efterkommes senest den 1. september 2008.

Tilbage melding skal ske til Arbejdstilsynet senest den 8. september 2008.

BEGRUNDELSE

Arbejdsmiljøklagenævnet har ved afgørelsen lagt til grund, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget den 16. august 2006 foretog en besigtigelse af virksomhedens produktionshal B, hvor der blev fremstillet diverse stålemner. Ved besøget blev der optaget nogle fotos af nogle arbejdspladser. Arbejdstilsynet konstaterede følgende:

- at arbejdspladserne i hallen fortrinsvis var placeret langs hallens sider,
- at der i hallen generelt blev anvendt højtryksudsugning, og at meget af røgen åbenlyst gik forbi denne udsugning og passerede de ansattes indåndingszone, og
- at flere af svejserne anvendte turbomaske under arbejdsprocessen, og at der blev anvendt udsugning efter højtryksprincippet, monteret på svejsepistol.

Arbejdsmiljøklagenævnet har endvidere lagt til grund, at Arbejdstilsynet ved besøget den 16. august 2007 har foretaget en beskrivelse af 4 arbejdspladser (arbejdsplads 12, arbejdsplads 32, arbejdsplads 33 og arbejdsplads 34) i produktionshal B, hvor der blev svejset i stål. Fælles for disse 4 arbejdspladser var, at svejserne anvendte turbomaske under arbejdsprocessen, og at der blev anvendt udsugning efter højtryksprincippet, monteret på svejsepistol. De emner som blev svejset havde en længde på mellem 3100 mm og 13900 mm og en bredde på mellem 200 mm og 1070 mm.

Arbejdsmiljøklagenævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at der ved svejsning i stål dannes svejserøg og ozon i sundhedsskadelige mængder. Påvirkningen kan medføre nedsættelse af lungefunktion og kronisk bronkitis.

Arbejdsmiljøklagenævnet finder, at anvendelse af åndedrætsværn i form af en »turbomaske« som udgangspunkt ikke kan anvendes i stedet for lavtryksventilation.

Arbejdsmiljøklagenævnet har herved lagt vægt på, at værnemidler kun skal anvendes, hvis arbejdet ikke kan tilrettelægges på anden måde, der gør dette sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Åndedrætsværn kan således alene anvendes i tilfælde, hvor lavtryksventilation ikke er mulig.

Arbejdsmiljøklagenævnet finder ikke, at de ved tilsynsbesøget den 16. august 2006 beskrevne 4 arbejdspladser falder ind under ovennævnte undtagelse.

Nævnet har herved lagt vægt på hallens størrelse sammenholdt med de emner, som blev svejset ved de 4 arbejdspladser. Der var således ikke tale om store emner i form af kedler, store beholdere eller lignende, som umiddelbart vanskeliggjorde etablering af lavtryksudsugning.

Autoriseret rådgiver:

Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, at en virksomhed skal bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver, hvis der er givet påbud om et alvorligt og komplekst arbejdsmiljøproblem, der indebærer risiko for sikkerhed og sundhed (problempåbud), jf. bekendtgørelsens §§ 3-20.

For så vidt angår luftforurening fra en arbejdsproces på faste arbejdssteder fremgår det af bekendtgørelsens § 10, at et påbud har karakter af et problempåbud, når der er tale om:

- 1) der ikke er etableret en effektiv mekanisk udsugning,
- 2) procesudsugnet luft recirkuleres, således at den udsugede luft fra den forurenende proces føres tilbage til arbejdsrummet eller andre lokaler, eller
- 3) der er mange spredte forureningskilder på arbejdspladsen, og forureningen ikke fjernes effektivt.

Det er således tale om et alvorligt og komplekst arbejdsmiljøproblem, der automatisk udløser rådgiverpåbud, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Der fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, at der ikke gives rådgiverpåbud efter stk. 1, hvis virksomheden inden for det seneste år har løst et identisk arbejdsmiljøproblem i samme produktionsenhed, og løsningen umiddelbart kan overføres.

Virksomheden har ikke inden for det seneste år forud for Arbejdstilsynets påbud løst et identisk arbejdsmiljøproblem i samme produktionsenhed.

Der er derfor ikke grundlag for at anvende undtagelsesbestemmelsen i bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

B E M Æ R K N I N G E R T I L K L A G E N

Det er i klagen bl.a. anført, at de enkelte medarbejdere under svejsearbejdet bruger en kombineret svejsehjelm/beskyttelsesmaske af model Speedglas – 9000 Flexview, og at den har en ekstra sikkerhed, idet den er forsynet med et partikel- og ozonfilter.

Arbejdsmiljøklagenævnet skal hertil bemærke, at værnemidler kun skal anvendes, hvis arbejdet ikke kan tilrettelægges på anden måde, der gør dette sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Ånde- og drætsværn kan således alene anvendes i tilfælde, hvor lavtryksventilation ikke er mulig. Som nævnt ovenfor er det nævnets vurdering, at det er muligt at anvende lavtryksventilation for hovedparten af svejsearbejdet.

Til det i brev af 13. december 2007 anførte, om, at der inden for det seneste år er etableret et nyt rumventilationsanlæg, som er under den sidste indkøring, skal nævnet bemærke, at det ikke ændrer på nævnets vurdering om at der skal etableres lavtryksventilation ved de svejseprocesser, hvor det er muligt.

R E G L E R

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser til:

- § 38 stk. 1, § 42, stk. 1, § 77, stk. 1 og § 77a i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005,
- § 35, stk. 1 i Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning, som ændret ved bekendtgørelse nr. 721 af 22. juni 2006,
- § 16 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse,
- § 3 i Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 746 af 28. august 1992 om brug af personlige værnemidler, og

- § 2, § 10, stk. 1, nr. 1 og § 21-27 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 554 af 17. juni 2004 om brug af autoriserede arbejdsmiljørådgivere til løsning af bestemte arbejdsmiljøproblemer (Problempåbud).

O P L Y S N I N G E R N E I S A G E N

Sagen er afgjort på grundlag af de akter, som klagenævnet har modtaget fra Arbejdstilsynet.

På klagenævnets vegne

Kopi til

.....

De kan læse om afgørelsens retlige grundlag på de følgende sider.

Regler

Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005:

§ 38. Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 42. Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 77. Arbejdstilsynet kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, bringes i orden straks eller inden en frist.

Stk. 2.....

§ 77 a. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, at Arbejdstilsynet kan påbyde arbejdsgiveren at indhente bistand fra en autoriseret arbejdsmiljørådgiver, herunder i en nærmere bestemt periode, samt om rådgivningspåbuddets indhold, omfang og varighed og de nærmere vilkår herfor, herunder om arbejdsgivers pligter.

Arbejdsministeriet bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning, som ændret ved bekendtgørelse nr. 721 af 22. juni 2006:

§ 35. Hvis det ikke kan hindres, at der ved en arbejdsproces sker udvikling af luftarter, støv eller lignende, der er sundhedsskadelige eller eksplosive, eller udvikling af røg, mikroorganismer, aerosoler, ildelugt eller anden generende luftforurening, skal der etableres en mekanisk udsugning, der så vidt muligt fjerner forureningen på det sted, hvor den udvikles. Samtidig skal der tilføres frisk erstatningsluft af passende temperatur.

Stk. 2. Hvis forureningen ikke kan fjernes effektivt på udviklingsstedet, skal arbejdsprocessen henlægges til et særligt rum, kabine eller lignende, hvor der ikke udføres andet arbejde, og som er udstyret med tilstrækkelig mekanisk ventilation.

Stk. 3. Den udsugede luft må ikke føres tilbage til arbejdsrummet eller andre lokaler, jf. dog stk. 4, stk. 5 og stk. 6.

Stk. 4. Udsuget luft, der udelukkende stammer fra slibning af støbegods i støberiers renseluse, kan dog, forudsat at støbegodset ikke indeholder stoffer og materialer omfattet af bekendtgørelse om foranstaltning-

ger til forebyggelse af kræfttrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer efter effektiv rensning samt efter tilførsel af en passende mængde frisk luft, føres tilbage til samme arbejdsrum, jf. dog stk. 7.

Stk. 5. Udsuget luft, der udelukkende stammer fra sandblæsning, hvor der er krav om, at der skal bruges luftforsynet åndedrætsværn, kan dog, efter effektiv rensning samt efter tilførsel af en passende mængde frisk luft, føres tilbage til samme arbejdsrum, jf. dog stk. 8.

Stk. 6. Udsuget luft, der udelukkende stammer fra bearbejdning af massivt nåletræ, herunder massivt limet nåletræ, kan dog i perioden 1. oktober til 1. maj, efter effektiv rensning samt efter tilførsel af en passende mængde af frisk luft, føres tilbage til arbejdsrummet, jf. dog stk. 9.

Stk. 7. Det er en forudsætning, at det kan dokumenteres, at den udsugede luft, jf. stk. 4, forinden den føres tilbage, er effektivt rensset og har mindst samme kvalitet som udeluften, herunder at den ikke indeholder ildelugt eller anden generende luftforurening. Der skal endvidere til stadighed foretages de nødvendige målinger for at kontrollere, at den indblæste luft lever op til kravene.

Stk. 8. Det er en forudsætning, at det kan dokumenteres, at den udsugede luft, jf. stk. 5, forinden den føres tilbage, er effektivt rensset, således at luftens indhold af mineralsk støv (inert, respirabel) ikke overstiger 10% af grænseværdien. Der skal endvidere til stadighed foretages de nødvendige målinger for at kontrollere, at den indblæste luft lever op til kravene.

Stk. 9. Det er en forudsætning, at det kan dokumenteres, at den udsugede luft, jf. stk. 6, er effektivt rensset, således at luftens indhold af træstøv ikke overstiger 0,02 mg/m³ og indholdet af terpenier i indblæsningen og i arbejdslokalet ikke overstiger 14 mg/m³. Der skal endvidere til stadighed foretages de nødvendige målinger for at kontrollere, at den indblæste luft lever op til kravene.

Stk. 10. De i stk. 1 og 2 nævnte ventilationsanlæg skal være forsynet med en kontrolanordning, der angiver utilstrækkelig funktion. Ventilationsanlæg, omfattet af undtagelsen i stk. 4, stk. 5 og stk. 6, skal endvidere være konstrueret således, at recirkulation automatisk frakobles eller produktionen stoppes, hvis rensningen er utilstrækkelig.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse:

§ 16. Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes.

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 746 af 28. august 1992 om brug af personlige værnemidler

§ 3. Hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, må arbejdsgiveren kun lade arbejdet udføre, såfremt der anvendes personlige værnemidler.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 554 af 17. juni 2004 om brug af autoriserede arbejdsmiljørådgivere til løsning af bestemte arbejdsmiljøproblemer (Problempåbud):

Problempåbud

§ 2. Konstaterer Arbejdstilsynet ved afgivelse af påbud eller rapport om væsentligt problem alvorlige og komplekse arbejdsmiljøproblemer, der indebærer risiko for sikkerhed og sundhed, som angivet i §§ 3-20, kan efterkommelse heraf alene ske ved brug af autoriseret arbejdsmiljørådgiver.

Stk. 2. Der afgives ikke påbud efter stk.1, hvis arbejdsgiveren inden for det seneste år har løst et identisk arbejdsmiljøproblem i samme produktionsenhed, og løsningen umiddelbart kan overføres.

Det kemiske område

.....

§ 10. Luftforurening fra en arbejdsproces på faste arbejdssteder, hvor

- 1) der ikke er etableret en effektiv mekanisk udsugning,
- 2) procesudsugnet luft recirkuleres, således at den udsugede luft fra den forurenende proces føres tilbage til arbejdsrummet eller andre lokaler, eller
- 3) der er mange spredte forureningskilder på arbejdspladsen, og forureningen ikke fjernes effektivt.

§ 21. Arbejdsgiveren har pligt til at bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver til at bistå med rådgivning til løsning af de arbejdsmiljøproblemer, der følger af kapitel 2.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal benytte en arbejdsmiljørådgiver, der er autoriseret, jf. bekendtgørelsen om autorisation af arbejdsmiljørådgivere til at bistå virksomheder med efterkommelse af påbud om brug af rådgivning, til at bistå med rådgivning til løsning af netop det arbejdsmiljøproblem, der danner grundlag for rådgivningspåbudet.

Stk. 3. Påbud om brug af en autoriseret arbejdsmiljørådgiver kan ikke efterkommes ved at benytte en autoriseret rådgiver, der hører ind under den juridiske enhed, som har modtaget et påbud om autoriseret rådgivning.

§ 22. Arbejdsgiveren skal sørge for, at sikkerhedsorganisationen inddrages og deltager i rådgivningsprocessen vedrørende løsningen af det bestemte arbejdsmiljøproblem.

Stk. 2. I virksomheder, hvor der ikke skal oprettes sikkerhedsorganisation, skal de ansatte på tilsvarende måde inddrages i løsningen af det bestemte arbejdsmiljøproblem.

§ 23. Arbejdsgiveren skal indgå en skriftlig aftale med en autoriseret arbejdsmiljørådgiver om rådgivning til løsning af det arbejdsmiljøproblem, der følger af kap. 2.

Stk. 2. Aftalen skal forefindes i virksomheden og være til rådighed for virksomhedsledere, arbejdsledere, øvrige ansatte og Arbejdstilsynet.

§ 24. Aftalen, jf. § 23, skal opfylde minimumskravene i bilag 1.

§ 25. Arbejdsgiveren skal give en tilbagemelding til Arbejdstilsynet om indgåelse af en aftale om rådgivning, senest 6 uger efter at arbejdsgiveren har modtaget påbud fra Arbejdstilsynet om brug af rådgivning til løsning af arbejdsmiljøproblemet.

Stk. 2. Tilbagemeldingen skal påtegnes af sikkerhedsorganisationen eller, i virksomheder der ikke har pligt til at etablere sikkerhedsorganisation, af en repræsentant for de ansatte.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal sørge for, at tilbagemeldingen påtegnes af den autoriserede arbejdsmiljørådgiver, som herved bekræfter, at der er indgået en aftale i henhold til bilag 1.

§ 26. Arbejdsgiveren skal indhente en redegørelse fra arbejdsmiljørådgiveren, når arbejdsmiljøproblemet er løst. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om:

- 1) hvordan påbudet er efterkommet, og
- 2) hvordan sikkerhedsorganisationen eller de ansatte har været inddraget.

Stk. 2. Arbejdsgiveren har pligt til at videregive redegørelsen til sikkerhedsorganisationen eller, i virksomheder der ikke har pligt til at etablere sikkerhedsorganisation, til en repræsentant for de ansatte.

Stk. 3. Redegørelsen skal forefindes i virksomheden og være til rådighed for virksomhedsledere, arbejdsledere, øvrige ansatte og Arbejdstilsynet.

§ 27. Arbejdsgiveren skal give en tilbagemelding til Arbejdstilsynet om, hvordan påbudet er efterkommet.

Stk. 2. Tilbagemeldingen skal påtegnes af sikkerhedsorganisationen eller, i virksomheder der ikke har pligt til at etablere sikkerhedsorganisation, af en repræsentant for de ansatte.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal sørge for, at tilbagemeldingen påtegnes af den autoriserede arbejdsmiljørådgiver, der herved bekræfter, at arbejdsgiveren har efterkommet problempåbudet.